

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยสรุปสาระสำคัญนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล การยอมรับผู้นำชุมชน และการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีบริเวณติดชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งประกอบด้วย ประชาชน บ้านเกาะเปริด หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 3 บ้านปากคลอง หมู่ที่ 6 และบ้านคลองหก หมู่ที่ 7 ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 216 คน จากตารางสำเร็จรูปคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของตารางของเครชีและมอร์แกน (ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2550 : 51 ; อ้างอิงจาก Krejcie and Morgan. 1970. **Determining Sample Size for Research Activities.** P.25) และวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการยอมรับผู้นำ จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะ ชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วยคำถาม จำนวน 20 ข้อ

2.2 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับการวิจัยไปทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

2.2.1 การหาความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนหมู่ที่ 16 บ้านเกาะแมว ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย แล้วนำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นเป็นรายข้อ (Item Analysis)

2.2.2 การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นรวมโดยวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202 - 209) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ได้เท่ากับ .94

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 การแจกแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามด้วยตนเอง โดยเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง และได้มีการสัมภาษณ์เพิ่มเติมในบางครัวเรือนที่ตอบแบบสอบถามไม่ครบถ้วน

3.2 จำนวนแบบสอบถามที่แจกไปจำนวน 216 ฉบับ ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 216 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การจัดการกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

4.1 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ

4.2 นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ให้ค่าคะแนนในแต่ละข้อและบันทึกผลลงในคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้สรุปผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

ผู้ตอบแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละ 64.4 เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 64.40 มีอายุมากกว่า 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.50 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 35.60 มีรายได้ 50,001 - 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 54.60 และคิดเป็นร้อยละ 31.50 มีที่อยู่ บ้านปากคลอง หมู่ที่ 6

2. การยอมรับผู้นำชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ระดับยอมรับผู้นำชุมชนของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ประชาชนยอมรับผู้นำชุมชน ในระดับการยอมรับมาก คิดเป็นร้อยละ 87.50

3. การรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

ระดับการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ประชาชนรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 82.90

4. การมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งทะเล โดยรวม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.46$) เมื่อวิเคราะห์จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา ($\bar{X} = 2.66$) อยู่ในระดับ ปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม

และประเมินผลโครงการ ($\bar{X} = 2.53$) อยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมในการลงทุน และการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 2.44$) อยู่ในระดับน้อย

5. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล การยอมรับผู้นำ และการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกัน

5.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตามเพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน

5.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตาม อายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน

5.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตาม การศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน

5.4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตาม รายได้ พบว่า ประชาชนที่มีระดับรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ไม่แตกต่างกัน

5.5 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตาม ที่อยู่ พบว่า ประชาชนที่มีที่อยู่ของครอบครัวต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน

5.6 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตาม การยอมรับผู้นำชุมชน พบว่า ประชาชนที่มีการยอมรับผู้นำชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ไม่แตกต่างกัน

5.7 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตามการรับรู้

ถึงประโยชน์ พบว่า ประชาชนที่มีการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี อภิปรายผลได้ดังนี้

จากผลการวิจัย พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administration and Method) ในการระดมความร่วมมือ โดยใช้กฎหมาย ระเบียบแบบแผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ ซึ่งผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดที่ดีที่สุดในเรื่องการใช้บริหาร เพราะธรรมชาติของคนถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็ไม่เป็นไปตามนโยบายและความจำเป็นของรัฐ เพราะการใช้ระบบบริหารเป็นการให้ปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเพิ่มความคาดหวังผลประโยชน์ (ยูพาพร รูปงาม, 2545 : 8 - 9) ดังนั้นประชาชนจึงมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับน้อยเพราะว่าเกิดจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งที่ใช้ระบบบริหารนั่นเอง ซึ่งไม่ได้เกิดจากความสมัครใจของประชาชนจึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล อยู่ในระดับน้อย ดังที่นางสาวก้อย (นามสมมุติ) ให้สัมภาษณ์ว่า “ประชาชนในหมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 3 เป็นเจ้าของนาทุ่ง ภาคเอกชนเข้ามาช่วยเหลือ ทำให้ชาวบ้านไม่ต้องทำอะไร ส่วนหมู่ที่ 7 บ้านคลอง 6 พื้นที่นี้ไม่มีพื้นที่นาทุ่ง ประชาชนก็ร่วมมือช่วยกันป้องกันแต่เนื่องจากไม่มีงบประมาณในการดำเนินงานจึงชะลอการทำให้ แต่เมื่อมีเงินบริจาคมาก็เริ่มทำกันอีกครั้ง จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลอยู่ในระดับน้อย”

2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ในชุมชนชายฝั่งทะเล โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล การยอมรับผู้นำชุมชน และการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกัน อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

2.1.1 เพศ

จากการวิจัย พบว่า ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล แตกต่างกัน พบว่า ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับ สมหมาย กิตยากุล (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์พื้นที่ลุ่มน้ำแม่สรวย จังหวัด เชียงราย ผลการศึกษา พบว่า เพศชายมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พื้นที่ลุ่มน้ำแม่สรวย มากกว่า เพศหญิง แสดงว่าเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่สรวยต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจอธิบายว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ในชุมชนชายฝั่งทะเล แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า เพศ ในสังคมไทย เพศชายและเพศหญิงมีโอกาสที่จะเข้ามามีส่วนร่วมต่างกัน เนื่องจากสังคมไทยมีแนวโน้มจะอบรมเลี้ยงดูเพศหญิงให้มีความอ่อนโยนสุภาพเรียบร้อย โครงสร้างทางกาย และจิตใจ ลักษณะนี้ย่อมส่งผลต่อบุคลิกภาพ เจตคติ แนวคิดและพฤติกรรมของเพศทั้งสอง ดังนั้น เพศที่แตกต่างกันน่าจะมีบทบาทที่แตกต่างกันด้วย ดังแนวคิดของ สมควร สุรภพพิศิษฐ์ (2542 : บทคัดย่อ) ที่มีแนวความคิดว่าเพศชายและเพศหญิง มีโอกาสที่จะเข้ามามีส่วนร่วมต่างกัน โดยที่สังคมไทยมีค่านิยมว่า ผู้ชายต้องเป็นผู้นำ ผู้หญิงต้องเป็นผู้ตาม กิจกรรมเพื่อส่วนรวมมักเป็นเรื่องของผู้ชาย

2.1.2 อายุ

จากการวิจัยพบว่า ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน พบว่า ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุรยุทธ หลิมตระกูล (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ : ศึกษาเฉพาะกรณีป่าชุมชนบ้านห้วยสะพาน ตำบลหนองโรง อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ผู้ที่มีอายุมากมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย แสดงว่าอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ในชุมชนชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน ดังที่นายบอย (นามสมมุติ) ประชาชนหมู่บ้านปากคลอง หมู่ที่ 6 ให้สัมภาษณ์ว่า “อายุ ในสังคมต่างๆ ไป ผู้ที่มีอายุมากกว่ามีโอกาสที่จะได้พบเห็นประสบการณ์ต่างๆ

และมีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ มากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย ในสังคมไทยผู้อาวุโสกว่ามักจะได้รับความเชื่อถือ ได้รับการคัดเลือกเข้ามาบริหารจัดการในกิจกรรมของส่วนร่วมในชุมชนเสมอ”

2.13 การศึกษา

จากการวิจัย พบว่า ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับสุรยุทธ หลิมตระกูล (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ : ศึกษาเฉพาะกรณีป่าชุมชนบ้านห้วยสะพาน ตำบลหนองโรง อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ผู้ที่มีการศึกษามากมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย แสดงว่าอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญของสถิติ ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า การศึกษาเป็นกิจกรรมที่ทำให้คนเราเกิดการพัฒนาทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ การศึกษาเป็นการพัฒนาคนในด้านกายภาพ อารมณ์ และสติปัญญา เพื่อให้มีความมั่นคงทางอารมณ์ ความคิด ความประพฤติดี มีความรู้ มีความเฉลียวฉลาดและมีวิจรรณญาณ คนในชนบทมักยกย่องและปฏิบัติตามผู้ที่มีความรู้มากกว่า โดยปกติคนได้รับการศึกษาสูงย่อมมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวส่วนใหญ่มากกว่าคนที่ได้รับการศึกษาต่ำ ดังแนวคิดของ สมควร สุรภพิศิษฐ์ (2542 : บทคัดย่อ) ที่มีแนวความคิดว่า การศึกษานั้นมีส่วนร่วมให้เกิดความคิด รู้จักตนเอง รู้จักชีวิตเข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อม ทำให้คนมีส่วนร่วมอยู่ด้วยดีขึ้น คนในชนบทมักยกย่องคนที่มีความรู้เหตุการณ์เหตุการณ์ต่างๆ ได้กว้างกว่าคนที่มีการศึกษาน้อย

2.1.4 รายได้

จากการวิจัย พบว่า ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีระดับรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับ สรศักดิ์ จันทร์สว่าง (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของราษฎรในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านวังกะ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จากการศึกษาพบว่ารายได้ไม่มีความสัมพันธ์ หรือไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านวังกะ ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน ดังที่นายโชค (นามสมมุติ)ประชาชนหมู่บ้านปากคลอง หมู่ที่ 6 ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันก็มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลได้เท่ากัน

เนื่องจากการมีส่วนร่วมนั้นไม่ได้หมายความว่าต้องนำเงินของตัวเองไปลงทุนซื้อของหรืออุปกรณ์ต่างๆ แต่ในเรื่องของการใช้เงินนั้นก็เป็นส่วนหนึ่งของเงินงบประมาณของอบต. มากกว่าจะเป็นเงินของผู้นำเอง และในบางพื้นที่ ก็มีภาคเอกชนในเรื่องนี้อยู่แล้ว จึงทำให้ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลไม่แตกต่างกัน”

2.1.5 ที่อยู่

จากการวิจัย พบว่า ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีที่อยู่ของครอบครัวต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีที่อยู่ของครอบครัวต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานข้างต้น ซึ่งขัดแย้งกับ สุวิชาณ สุวรรณาคะ (2552 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและอนุรักษ์ป่าชุมชนเทือกเขาทะเลลาย เขตตำบลนายายอามและตำบลวังใหม่ อำเภอนายอาม จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มี ภูมิลำเนา ต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการพัฒนาและอนุรักษ์ป่าชุมชนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า ประชาชนที่มีที่อยู่ของครอบครัวต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน จากการสัมภาษณ์ นางสาว รุ่ง (นามสมมุติ) ประชาชนหมู่บ้านคลองหก หมู่ที่ 7 ให้สัมภาษณ์ว่า “ประชาชนอาศัยอยู่กันคนละพื้นที่ และแต่ละพื้นที่ก็มีปัญหามากน้อยไม่เท่ากัน เช่น หมู่บ้านคลองหก หมู่ที่ 7 ประชาชนจึงมีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนมากที่สุด เนื่องจากบริเวณมีพื้นที่อยู่ติดกับชายฝั่งทะเล จึงไม่มีพื้นที่ทำนาถุ้ง ซึ่งทำให้การกัดเซาะมีอัตราสูงกว่าบริเวณอื่น และได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐไม่ต่อเนื่อง อีกทั้งยังไม่มีภาคเอกชนลงมาช่วยเหลือเหมือนพื้นที่อื่น จึงทำให้ประชาชนและผู้นำครัวเรือนต้องทำการป้องกันแบบภูมิปัญญาชาวบ้านเท่าที่ทางประชาชนจะทำได้ได้แก่กำแพงไม้ไผ่มาปัก แล้วเอายางรถยนต์สวมเพิ่มความแข็งแรง และเป็นการตัดตะกอนดินทรายไว้ให้ตกตะกอนหลังกำแพงไม้ไผ่ ซึ่งได้งบช่วยเหลือจากจังหวัด รวมทั้งหาได้เองตามธรรมชาติ และลงแรงช่วยกันปักไม้ไผ่เป็นแนว จึงทำให้ประชาชนที่มีที่อยู่ของครอบครัวต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน”

2.2 การยอมรับผู้นำชุมชน

จากการวิจัย พบว่า การยอมรับผู้นำชุมชน พบว่า ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีการยอมรับผู้นำชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีการยอมรับผู้นำชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลไม่แตกต่างกันอย่าง ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ โกลิทธิ

นิลรัตน์ (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการกำแพงไม้ไผ่ เพื่อป้องกันการกร่อนของดินชายฝั่งทะเลบ้านสี่ลิ่ง ตำบลคลองด่าน อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษา พบว่า ราษฎรที่มีการยอมรับผู้นำแตกต่างกันทำให้มีส่วนร่วมของราษฎรไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า ประชาชนที่มีการยอมรับผู้นำชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลไม่แตกต่างกัน จากการสัมภาษณ์ นายโป้ท (นามสมมุติ) ประชาชนบ้านเกาะเปริดหมู่ที่ 1 ให้สัมภาษณ์ว่า “ในเรื่องของการยอมรับผู้นำชุมชนนั้น ในหมู่บ้านของเรามีการยอมรับผู้นำชุมชนอยู่แล้ว และเมื่อนำผู้นำชุมชนจะดำเนินงานหรือโครงการใดๆ ในพื้นที่ ประชาชนในหมู่บ้านก็ให้ความร่วมมือด้วยดีเป็นเรื่องปกติ จึงทำให้ประชาชนที่มีการยอมรับผู้นำชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลไม่แตกต่างกัน”

2.3 การรับรู้ถึงประโยชน์

จากการวิจัย พบว่า ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกันผลการศึกษา พบว่า ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ โกสิทธิ์ นิลรัตน์ (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการกำแพงไม้ไผ่เพื่อป้องกันการกร่อนของดินชายฝั่งทะเลบ้านสี่ลิ่ง ตำบลคลองด่าน อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษา พบว่า ราษฎรได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนที่มีการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ไม่แตกต่างกัน จากการสัมภาษณ์นายโป้ท (นามสมมุติ) ประชาชนบ้านเกาะเปริดหมู่ที่ 1 ให้สัมภาษณ์ว่า “ประชาชนที่มีการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลที่สูงเหมือนกันนั้นก็ทำให้ปะส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลมากเช่นกันด้วย”

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 รัฐบาลควรกำหนดคนโยบายการสร้างงานเกี่ยวกับการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลให้กับผู้นำชุมชนชายฝั่งทะเล เพื่อผู้นำชุมชนจะถือนำไปปฏิบัติกับพื้นที่ของตนเอง และเป็นการสร้างความศรัทธาแก่ประชาชนให้เห็นความสำคัญของการยอมรับผู้นำชุมชนของชุมชนตนเองเพิ่มมากขึ้น

1.2 รัฐบาลควรส่งเสริมสนับสนุนนโยบายเกี่ยวกับการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล เพื่อเป็นการย้ำเตือนให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจและดำเนินกิจกรรมในการป้องกันชายฝั่งอย่างแท้จริง

1.3 รัฐบาลควรกำหนดนโยบายการป้องกันและการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งระดับประเทศและระดับพื้นที่อย่างจริงจัง เพื่อที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้นำในแต่ละชุมชนจะได้นำไปปฏิบัติและนำไปร่วมมือกันป้องกันชายฝั่งให้พัฒนาดียิ่งขึ้น อีกทั้งเพื่อเป็นสร้างการชักจูงให้ประชาชนมีส่วนร่วมในชุมชนในการป้องกันปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งอีกด้วย

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประชาสัมพันธ์โดยผ่านผู้นำชุมชน และควรส่งเสริมบทบาทของผู้นำชุมชนให้ชักจูงประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน บริหารจัดการ ในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ให้มากยิ่งขึ้น เพราะประชาชนชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี มีการยอมรับผู้นำชุมชนอยู่ในระดับสูง

2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริม สนับสนุน โดยการจัดฝึกอบรมหลักสูตรด้านการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลให้มากขึ้น เพื่อประชาชนจะได้รับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล และสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจด้านการป้องกันมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อการป้องกันป่าชายเลน ได้เป็นอย่างดี

2.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ให้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทชุมชนนั้น เพื่อให้ประชาชนในชุมชนเกิดเห็นความสำคัญของปัญหา และพร้อมที่จะร่วมมือกันป้องกันและพัฒนาชุมชนไปพร้อมๆ กัน

3. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

3.1 ควรทำการวิจัยลักษณะเดียวกันนี้ ในเชิงคุณภาพ กับคณะผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตที่รับผิดชอบชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

3.3 ควรทำการศึกษาลักษณะเดียวกันนี้ โดยเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมายเป็นคณะผู้บริหารข้าราชการ พนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่ หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาลว่ามีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ในฐานะของผู้นำชุมชน